

належать до юрисдикції Міжнародного кримінального суду (ст. 17). Тобто, по суті, даній судовій установі притаманний факультативний характер і вона не є такою, що підміняє національні органи юстиції.

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що на сьогодні говорити про повноцінну правосуб'єктність фізичної особи у міжнародному праві поки що передчасно. Це пов'язано з тим, що людина вступає в міжнародно-правові відносини тільки за умови сприяння цьому інших суб'єктів міжнародно права, передусім, держав. Фізична особа фактично виступає дестинатором у міжнародному праві. Однак, зважаючи на сучасні тенденції, цілком можливо, що у майбутньому правосуб'єктність людини буде розширено.

Список використаних джерел:

1. Тарасов О. В. Суб'єкт міжнародного права: проблеми сучасної теорії: монографія / О. В. Тарасов. – Х. : Право, 2014. – 512 с.
2. Лукашук И. И. Международное право. Общая часть : учеб. для студентов юрид. фак. и вузов / И.И. Лукашук; Рос. акад. наук, Инст государства и права, Академ. правовой ун-т. – Изд. 3е, перераб. и доп. – М.: Волтерс Клувер. – 2005. – 432 с.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
4. Мицик В. В. Питання про міжнародну правосуб'єктність фізичної особи / В. В. Мицик // Альманах міжнародного права. – 2010. – Вип. 2. – С. 25–36
5. Кулеба Д. Міжнародна правосуб'єктність: теорія і її перспективи / Д. І. Кулеба // Альманах междунар. права. – 2010. – Вып. 2. – С. 70–83
6. Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17.07.1998 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_588

Персань В.В.

студент;

Болокан І.В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Запорізький національний університет*

АДАПТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНИХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Реформування органів прокуратури України розпочалося з моменту здобуття незалежності нашої країни, але найважливіші зміни відбуваються саме в умовах сьогодення. Ці зміни безпосередньо пов'язані із реформуванням усієї правоохоронної системи країни, і особлива роль у цьому питанні відводиться законодавчій гілці влади, яка безпосередньо унормовує повноваження, завдання та інші аспекти правового статусу та діяльності правоохоронних органів, визначає їх компетенцію та механізми взаємодії з іншими структурами.

При створенні або оновленні вітчизняної законодавчої бази необхідним і важливим є дослідження міжнародного, зокрема й європейського, досвіду з метою запровадження позитивного його аспекту у національне законодавство. У глобалізованому сучасному світі, де всі країни тісно взаємодіють між собою у різноманітних сферах суспільного життя, важливою складовою міжнародної співпраці є й взаємодія у сфері захисту найголовніших цінностей держав, таких як життя та здоров'я людини, її свободи, права та інтереси. Наразі триває процес приведення законодавства України у відповідність з європейськими вимогами співтовариства, зокрема, одним з результатів тісного співробітництва законодавчих інституцій нашої держави з Радою Європи став новий Закон України «Про прокуратуру» від 14 жовтня 2014 року [1], а також подальші зміни та доповнення його норм [2].

Крім позитивних аспектів тих трансформацій, що наразі відбуваються, слід згадати і про певні перешкоди на шляху адаптації вітчизняного законодавства до вимог міжнародних стандартів, серед яких й відсутність «цілісного» законодавчого поля. Поки що можна стверджувати про не завжди чітке і зрозуміле нормативне врегулювання, коли законодавча база характеризується наявністю суперечливих норм та певною нестабільністю, коли наявні проблеми ефективного та раціонального механізму імплементації нормативно-правових актів, що має наслідком наявність певних перешкод створенню дієвої правової системи. В якості прикладу можна привестивказаний вище Закон України «Про прокуратуру», який, з одного боку, що є позитивним явищем, скасував функцію прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням законів низкою суб'єктів, зокрема: органів центральної і виконавчої влади, місцевих рад, підприємств, організацій, незалежно від форм власності, що є кроком до уніфікації державних владних органів відповідно до європейських стандартів, натомість, з іншого боку, певним недоліком є відсутність положень, які брегулювали питання покладення функцій контролю за застосуванням і додержанням законів на інші органи.

Слід зазначити, що протягом 2014–2017 рр. було створено абсолютно нову законодавчу основу для подальшого розвитку і реформування інституту прокуратури в оновленому вигляді. Наразі можемо спостерігати певні позитивні зміни, які відбулися в системі Генеральної прокуратури України: позбавлення прокуратури права загального нагляду; передача повноважень із боротьби з корупцією до Національного антикорупційного бюро та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; створення Національного бюро розслідувань; люстрація і глобальне скорочення кількості працівників. Зважаючи на основну мету реформи, яка проголошувалась при її запровадженні, – створення професійної, демократичної, самоврядної системи органів прокуратури, яка б керувалась у своїй діяльності Конституцією та законами України, враховувала б ключові стандарти Європейського Союзу щодо забезпечення гарантованих Конституцією України прав і основоположних свобод людини і громадянина, процес реформування органів вітчизняної прокуратури, адаптації її діяльності до міжнародних й, зокрема, європейських стандартів, слід визнати таким, що вже триває та має певні

результати, адже вже помітним є певне підвищення ефективності роботи прокурорів, основною метою якої є захист прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

Як вже зазначалось, у сучасних умовах розвитку держави найважливішим напрямом її діяльності є подальше продуктивне міжнародне співробітництво, а одним з нормативних актів, присвячених врегулюванню цього аспекту щодо діяльності прокуратури, є Наказ Генеральної прокуратури України від 18 вересня 2015 року № 223 «Про організацію роботи органів прокуратури України у галузі міжнародного співробітництва». Відповідно до положень цього нормативно-правового акту, міжнародне співробітництво здійснюються посадовими особами прокуратури України відповідно до приписів Конституції України, чинного законодавства, міжнародних договорів України, а також загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права. При цьому наголошується на обов'язку органів прокуратури України дотримуватися принципів взаємної поваги до національного суверенітету і прав людини, добросовісно виконувати свої зобов'язання та не втручатися у внутрішні справи інших країн [3]. Серед основних напрямків взаємодії органів прокуратури України із компетентними установами іноземних країн і міжнародними організаціями виокремлено, зокрема, такі: 1) надання міжнародної правової допомоги; 2) видача осіб (екстрадиція); 3) перейняття кримінального провадження та з інших передбачених такими договорами питань; 4) установлення, підтримання та розвиток контактів із компетентними установами іноземних держав і міжнародними організаціями, проведення заходів міжнародного співробітництва – зустрічей, переговорів, конференцій, семінарів, круглих столів та тренінгів, а також реалізація проектів і програм співпраці; 5) удосконалення договірної бази співробітництва, механізмів та процедур надання правової допомоги шляхом укладання міжвідомчих угод, які стосуються компетенції прокуратури, та участі в підготовці міжнародних договорів України у галузі співробітництва під час кримінального провадження, а також законодавства з цих питань [3]. Особами, які забезпечують належну організацію нагляду у галузі міжнародного співробітництва, визначено керівників регіональних та місцевих прокуратур, які не можуть виходити у цих питаннях за межі своєї компетенції.

Отже, підсумовуючи, слід зазначити, що адаптація чинного вітчизняного законодавства до законодавства Європейського Союзу та міжнародних стандартів триває, вона є важливою передумовою успішної реалізації європейських прагнень України. Не зважаючи на складність процесу реформування діяльності органів прокуратури України, ефективний та позитивний результат може забезпечити лише конструктивна співпраця всіх гілок влади, запозичення лише позитивного досвіду інших країн та продовження цього процесу, адже позитивний результат можливий лише за умови моніторингу тих змін, які відбуваються, врахування їх позитивного або негативного ефекту, подальших змін у законодавстві (його вдосконалення) з урахуванням отриманого раніше досвіду щодо позитивного чи негативного нормативного врегулювання.

Список використаних джерел:

1. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року (із змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – №№ 2–3. – Ст. 12.
2. Про внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» щодо забезпечення прозорості в організації діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури з метою виконання рекомендацій Міжнародного валютного фонду: Закон України від 18 лютого 2016 року № 1020-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 11. – Ст. 128.
3. Про організацію роботи органів прокуратури України у галузі міжнародного співробітництва: Наказ Генеральної прокуратури України від 18 вересня 2015 р. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GP15013.html

Середа І.І.

студент,

Науковий керівник: Донець А.А.

асистент,

*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

ЧИ МОЖЕ ДЕРЖАВА ПЕРЕБУВАТИ В СТАНІ КРАЙНЬОЇ НЕОБХІДНОСТІ?

Описуючи способи уникнення державою юридичної відповідальності за скоєні правопорушення та недотримання взятих на себе зобов'язань, класична правова доктрина серед обставин, які виключають таку відповідальність, виділяє стан крайньої необхідності. Під цим терміном розуміється наявність об'єктивно існуючої загрози життєво важливим інтересам суб'єкта, котра не дозволила йому діяти в правовому полі.

Комісія міжнародного права ООН при підготовці в 1980 році «Проекту статей про відповідальність держав», у ст. 25 також передбачила відповідне положення. Автори документу зазначили лише два випадки, коли держава може посилатися на стан необхідності: по-перше, якщо її діяння було єдиним засобом захисту суттєвого інтересу цієї держави від тяжкої і неминучої загрози, та по-друге, коли воно не завдало серйозної шкоди цьому інтересу. Крім того, норма прямо забороняє застосування цієї обставини, якщо порушене зобов'язання/договір виключає таку можливість (що логічно), а також якщо буде доведено, що держава сама сприяла виникненню описуваного стану необхідності.

У свою чергу, правовий звичай ще більше звужує можливість посилання на зазначену обставину, вимагаючи одночасної наявності таких умов як абсолютно надзвичайний характер ситуації, на яку посилається держава; неминучість небезпеки, що загрожує життєво важливим інтересам держави та її населенню; неможливість усунути таку небезпеку іншими засобами; тимчасовий характер протиправної дії, що має обмежуватися періодом об'єктивного існування загрози та ін.